

Регистрационен индекс на дата
~~ФФС-3807/23.05.23~~

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 04.04.01 Горски култури, селекция и семепроизводство, научна специалност Горски култури, генетика и семепроизводство

Автор на дисертационния труд: инж. Станимира Валентинова Шулева, задочен докторант към катедра „Дендрология“ при Лесотехническия университет, гр. София

Тема на дисертационния труд: Генетична оценка на популации на черния бор в България

Член на научното жури: доц. д-р Александър Н. Делков – Институт за гората при БАН, професионално направление 6.5. Горско стопанство, научна специалност Лесовъдство (вкл. Дендрология), определен за член на научното жури със заповед №ЗПС-141/31.03.2023 год. от Ректора на ЛТУ.

1. Актуалност на проблема

Значението на черния бор (*Pinus nigra* Arn.) за горското стопанство на България е безспорно, което прави генетичната оценка на популациите на вида актуална във връзка със селекционната дейност и опазването на генетичните му ресурси.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор

Литературният обзор обхваща 288 заглавия, от които 49 на кирилица и 239 – на латиница. От неговия анализ и интерпретация става ясно, че авторът познава добре състоянието на проблема, което ѝ помага в поставянето на основните задачи на дисертационния труд.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Целта и задачите на дисертационния труд са ясно формулирани. За тяхното постигане и изпълнение е направен правилен избор на обекти и методи за изследване.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е структуриран в 4 глави и е в обем от 149 страници, включващи текст, 26 фигури, 21 таблици и 16 приложения. Онагледяването е издържано, на много добро ниво, а получените резултати са показани по подходящ начин.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Постигнатите резултати са логично, подробно и правилно обсъдени от автора. Творческата им интерпретация е дала възможност да се направят изводи и препоръки, напълно съответстващи на поставените задачи в дисертационния труд.

6. Приноси на дисертационния труд

В настоящата дисертация са постигнати следните по-важни научни приноси:

1. Установено е разпределението на генетичното разнообразие в естествените популации и между популациите на черния бор в България на базата на изоензимни генетични маркери.

2. Установено е съответствие между теоретично очакваното и действителното разпределение на индивидуалната хетерозиготност.

3. Изследвани са някои генетични аспекти на репродуктивния процес, като са

установени сравнително високи индекси на неродствено кръстосване и ниски коефициенти на инбридинг.

4. Доказано е, че семенната реколта в семепроизводствените градини е резултат предимно от кръстосано опрашване между включените в градините клонове и индивиди.

5. Проучено е нивото на генетично разнообразие във вегетативни и генеративни семепроизводствени градини.

6. Демонстрирана е по-високата генетична ефективност на вегетативните семепроизводствени градини в сравнение с генеративните.

7. Установени са степента и характерът на изменчивост на шишарките на клоновете от семепроизводствените градини и са получени високи стойности на наследяемостта в широк смисъл.

7. Оценка за степента на личното участие на дисертанта в приносите

По представения дисертационен труд и публикациите по него оценявам степента на личното участие на дисертанта като много висока.

8. Критични бележки и въпроси

Нямам критични бележки и въпроси по дисертацията. Имам бележка от чисто техническо естество, която в никакъв случай не омаловажава работата на дисертанта – фигурите на стр. 83 и 84 са посочени с един и същи номер – 20.

9. Публикувани статии и цитирания

По темата на дисертационния труд са представени две публикации, като и в двете дисертантът е първи автор. Цитирания не са посочени.

10. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани. Отражения в науката – използване и цитиране от други автори

По дисертационния труд са представени две публикации – по една в научните списания „Наука за гората“ и *Silva balcanica*. И двете публикации са на английски език и са от 2023 г. Списание „Наука за гората“ е включено в базата данни на CAB International и индексирано в BIOSIS на Web of Science, а *Silva balcanica* от 2020 г. е част от платформата на Pensoft. Цитирания не са представени.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на научените и приложените от докторантката различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Лесотехническия университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**. Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **инж. Станимира Валентинова Шулева** образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност Горски култури, генетика и семепроизводство.

Дата: 23.05.2023 г.

гр. София

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:
(доц. д-р Александър Делков)